

ŞIRNAK ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

2016/3

yıl: 7 cilt: VII sayı: 15

el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân

Dr. Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî

Dâru'l-Kalem, Dimeşk, 1428/2007, 758 s.

Tanıtın: Mehmet Nurullah AKTAŞ*

Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî, *Min Künûzi'l-Kur'ân* adıyla on iki eser kaleme almış olup tanıtımını yapacağımız *el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân* isimli çalışması da bu silsilenin onikinci kitabını teşkil etmektedir. Tefsir alanında çalışmalar yapan ilim ehlini bilgilendirme babından bu oniki kitabın ismini zikretmek faydalı olacaktır. 1. *Mefâtih li't-teâmül ma'al-Kur'ân*, 2. *Fî Zilâli'l-Îmân*, 3. *eş-Şahsiyyetu'l-Yehûdiyye min Hilâli'l-Kur'ân*, 4. *Tesvibât fî Fehmi Ba'di'l-Âyât*, 5. *Ma'a Kısası's-Sâbikîn fi'l-Kur'ân*, 6. *Letâif Kur'âniyye*, 7. *el-Kıyasu'l-Kur'ânî*, 8. *Mevâkiifu'l-Enbiyâ fi'l-Kur'ân*, 9. *Îtâbu'r-Resûl fi'l-Kur'ân*, 10. *el-Alâmu'l-Âcemiyye fi'l-Kur'ân*, 11. *Vu'ûdu'l-Kur'ân bi't-Temkîn li'l-İslâm*, 12. *el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân* (s.755). Ayrıca kitabın sonunda el-Hâlidî'nin kaleme aldığı kırk beş eser de liste halinde aktarılmaktadır. Bu listeye bakıldığında Kur'ân çalışmalarının yanı sıra kelâm, tarih ve Müslümanların güncel meselelerine dair eserlerin kaleme alındığı, yaklaşık on eserin de Seyyid Kutup ve tefsiri ile ilgili çalışmalardan oluştuğu anlaşılmaktadır.

Hâlidî, *هل الفران معصوم / Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun* adlı kitaba reddiye mahiyetinde *el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân* isimli eserini kaleme almıştır. *Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun* kitabı, ilk baskısı İngilizce, Almanca ve Arapça dillerinde 1994 yılında yapılmış olup Abdullah el-Fâdî (عبد الله الفادي) tarafından kaleme alınmıştır. Öyle görünüyor ki kitap, *Lihgt of Life* (Hayat Işığı) adlı Hıristiyan bir yayınevi tarafından basılmış olup rahip ve papazlardan oluşan bir heyet tarafından hazırlanmış olduğu izlenimini vermektedir. Dolayısıyla Abdullah el-Fâdî isminin müste'ar bir ad olduğu izlenimini vermektedir (s.11). Kitabın aynı anda dünya nüfusunun önemli bir kesimini oluşturan insanların konuştuğu üç dilde basılmış olması dikkat çekicidir.

Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî, kitabının mukaddimesinde Abdullah el-Fâdî'nin *Heli'l-Kur'ân Ma'sûm* adlı kitap ile ilgili değerlendirmelerin yanında adı geçen kitabı da tanıtmaktadır (s.5-18). Buna göre, *Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun* adlı kitabın ana hedefi, Kur'ân'ın hatalardan münezzehe olmadığı, muhtelif onlarca hatayı barındıran bir kitap olduğu izlenimini muhatap kitleye vermektir. Yazar kitabın mukaddimesinde kendisinin bir din adamı oluşunu ve Kur'ân araştırmacısı olarak

* Yrd. Doç. Dr., Şırnak Ü., İlahiyat Fakültesi, Tefsir A. B. D.
m.nurullahaktas@hotmail.com

insanlığa daimi bir eser bırakmak istediğini iddia ederek objektif kriterlere uygun bir çalışma ortaya koymaya çalıştığını ileri sürer (s.15).

Abdullah el-Fâdî, Kur'ân'da yer alan hataları on ana başlıkta ele alarak farklı delillerle bu iddiasını ortaya koymaya çalışmaktadır. Yazar el-Fâdî'nin ileri sürdüğü bu on başlığı şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Coğrafi sorular: Kur'ân'da bu başlık ile ilgili on iki adet hata olduğunu iddia eder.
2. Tarihî sorular: Bu alanda elli beş hatanın bulunduğunu ileri sürer.
3. Ahlâkî sorular: Bu bölümde dokuz adet hatanın varlığını ispatlamaya çalışır.
4. Lâhutî (ilâhiyat/teoloji) sorular: Bu kısımda yirmi dokuz hata bulunduğunu iddia eder.
5. Lügavî sorular: Kur'ân'da lügat ile ilgili yirmi beş tane hatayı tespit etmeye çalışır.
6. Teşri'î sorular: Bu kısımda yirmi altı adet hatanın bulunduğunu ortaya koymaya çalışır.
7. İctimâ'î (toplumsal) sorular: Bu başlık altında yirmi bir hatanın varlığını ispata çalışır.
8. İlmî sorular: Kur'ân'da ilimle ilgili yirmi iki adet hatanın bulunduğunu iddia eder.
9. Fen bilimi ile ilgili sorular: Bu alanda da on bir hata tespit ettiğini ispatlamaya çalışır.
10. Özel olarak Hz. Muhammed (s.a.s.) ile ilgili sorular: Kur'ân'da Hz. Muhammed (s.a.s.) ile ilgili otuz üç hatanın var olduğunu iddia eder. (s.11-12)

Bu taksimata göre *Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun* adlı kitabın yazarı el-Fâdî, toplam olarak Kur'ân'da 243 tane hatanın var olduğunu iddia ederek amacının “hakka hizmet etme ve akıllı insanları aydınlatma” olduğunu ileri sürer (s.18).

Yazar el-Fâdî, kitabının sonunda esas aldığı iddia ettiği kaynak listesini de paylaşmaktadır. Lâkin bu kitapların çoğu, Hıristiyan dünyasının kaleme aldığı eserlerdir (s.12). Tefsirlerden de sadece Beydâvî tefsirini kaynak göstermesini eleştiren el-Hâlidî, yüzlerce tefsir yazılmasına rağmen tek bir tefsirden nakillerde bulunmayı sağlıklı bir araştırma ile bağdaştırmadığını ifade etmiştir. el-Hâlidî, yazılan her bir tefsirin Kur'ân'ı anlamaya çalışan beşerin kavrayışını yansıttığını, müfessirin bütün dikkat ve hassasiyetine rağmen hatalardan uzak masum insanlar olmadığını belirtmiştir. Beşerî bir çaba olması hasebiyle insanların noksanlıklardan

ve zaafılardan beri olmadığını ifade ederek tefsirlerde yer alan hataların Kur'ân'a nispet edilemeyeceğini beyan etmiştir (s.18).

Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun adlı kitabın yazarı, okuyucunun zihnini ilgili şüphelerle doldurmak için kitabın sonuna soru listesini ekleyerek verilecek cevaplara karşılık hediye olarak kitap vermeyi taahhüt etmektedir. Söz konusu soruları da yukarıdaki on bölümde iddia ettiği hatalar listesinden bir kısmını seçerek veya en çok dikkat çekici hataları tespit ederek cevap vermesini talep etmektedir (s.13).

el-Hâlidî, Kur'ân üzerine araştırma yapmanın evvel emirde teşvik edildiğini bununla ilgili herhangi bir maninin olmadığını, Kur'ân'ın bütün insanları önyargısız bir okuma yapmaya davet ettiğini hatta Fransız asıllı Prof. Maurice Bucaille gibi bilim adamlarının ortaya koydukları eserlerle Kur'ân'ın hatalardan münezze olduğunu ifade etmektedir.

Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî, el-Fâdî'nin kitabında zikrettiği ve ileri sürdüğü iddialara tek tek cevap vermekte ve söz konusu kitabın metodunu ve üslûbunu esas almaktadır. el-Hâlidî, ilgili mevzunun başında el-Fâdî'nin iddialarını kısaca aktardıktan sonra mesele ile ilgili âyetleri zikretmekte ve Beydâvî tefsirinden kaynak gösterdiği kısmı doğru nakledip etmediğini kontrol etmekte ve bunu okuyucusu ile paylaşmaktadır. Meselâ, Zu'l-Karneyn kıssası ile ilgili olarak el-Fâdî'nin Beydâvî tefsirini tahrif ettiğini hatta Hz. Peygamber'e de (s.a.s.) iftira attığını ifade etmektedir (s.21-22).

el-Hâlidî, el-Fâdî'nin "*Hâlâ Kur'ân'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından (indirilmiş) olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı*"¹ âyetinin insanları tedebbür etmeye davet ettiğini ve Kur'ân'da herâ hangi bir çelişkinin bulunmadığını ifade etmesine rağmen "*hâlbuki biz Kur'ân'da çok sayıda çelişki buluyoruz*" iftirasını ortaya atmaktadır. Dr. Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî de bu iddiayı çürütmek için on beş madde ile (s.535-568) tenakuzdan münezze olduğunu ele almaktadır.

Heli'l-Kur'ânu Ma'sûmun adlı kitabın üslubu kolay olup Arapçaya vakıf olan herkesin anlayabileceği bir dilde kaleme alınmıştır. Tanıtımını yapmaya çalıştığımız Salâh Abdulfettâh el-Hâlidî'nin *el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân* adlı kitabı da akıcı bir üslûpla kaleme alınmıştır. Metin, kolayca anlaşılakta ve iddialarla ilgili ikna edici cevaplar vermektedir. Bazen de adı geçen yazarın çelişkilerini, Kitab-ı Mukaddesle ve tarihi gerçeklerle bağdaşmayan hususları de zikrederek ortaya koymaya çalışmaktadır. İddiaları zikrederken "müfteri el-Fâdî şöyle demektedir..." veya "şu iftirada bulunmaktadır..." tarzında bir üslûpla, adı geçen esere ve Beydâvî tefsirine sayfa numarası ile birlikte atıflarda bulunmaktadır.

el-Hâlidî'nin *el-Kur'ân ve Nakdu Metâ'ini'r-Ruhbân* adlı eseri, kadının şahit-

1 Nisâ 4/82.

liği, miras, tesettür, kısas, çok eşlilik, ehl-i kitapla evlenme, nâsih-mensûh gibi İslâm dünyasının farklı dönemlerinde gündemi meşgul eden mevzularda doyurucu bilgiler vermekte ve meseleleri ele alırken ikna edici bir üslûp kullanmaktadır. Bu yönüyle kitap, tefsir alanında araştırmalar yapan hatta İlahiyat Fakültelerinde okuyan ve lisansüstü çalışmalarına devam eden öğrencilere tavsiye edilebilecek bir çalışma niteliğini taşımakta, ayrıca eleştirel bakış açısı geliştirme yetisini keşfedmektedir.